

ZRINKA HRVOJ
SNJEŽANA MRAKOVIĆ

VREDNOVANJE REKREACIJSKOG JEDRENJA U TURISTIČKOJ PONUDI HRVATSKE

1. UVOD

Prema istraživanju Svjetske zaklade za zaštitu prirode (WWF), tzv. otoci Srednje i Južne Dalmacije svrstani su u deset posljednjih rajskih oaza Mediterana. Alternativa masovnom turizmu je individualan turizam koji se zasniva na poštivanju principa prirode i očuvanja njenih prirodnih resursa. Porastom turističke atraktivnosti hrvatske obale lokalno stanovništvo se nalazi na prekretnici kada mora odabrati između trenda masovnosti koji nosi sa sobom bezličnost u turističkoj ponudi ili razviti takve aktivnosti kojima poštivanje prirodnih obilježja kraja i jedinstveno kulturološko iskustvo života na otoku postaje prepoznatljiv turistički proizvod. Boravak u starim kućama preuređenim u male pansione, tradicionalan objed s domaćinima, trganje grožđa, te upoznavanje Jadrana na najljepši mogući način – vjetrom i jedrima. Veliki broj analiza pokazuju da je trenutno najbrže rastući segment turističke potražnje onaj koji traži aktivne oblike odmora koji se opisuju kao avanturistička putovanja. Takva putovanja najčešće su vezana za sport, a jedrenje se često spominje unutar takvih ponuda.

Jedrenje je oblik aktivnosti koja svakoj posadi i njihovim članovima pojedinačno pruža priliku da pronađu djelić sebe, bilo da se radi o regatnom jedrenju ili samo o upoznavanju novih destinacija, relaksaciji, druženju i uživanju u prirodi.

Hrvatska opravdano nosi nadimak raj za nautičare sa svojom razvedenom obalom i velikim brojem marina. Od Umaga do Dubrovnika postoji 48 marina koje posjeduju ukupno oko 13.000 vezova u moru i 7.500 suhih vezova. Pored marina nautičarima se nude privezi za plovila u lučicama manjih mjesta od kojih mnoga do danas nisu bila turistički valorizirana.

2. DRUŠTVENO EKONOMSKO VREDNOVANJE REKREACIJSKOG JEDRENJA

Rekreacijsko jedrenje možemo vrednovati sa više aspekata, a to su slijedeći:

Zdravstveni aspekt turista

Povoljna morska klima utječe na respiratorni sustav. Rekreacija u tijeku jedrenja i dodatne aktivnosti što ga prate (npr. plivanje, ronjenje, hodanje, trčanje, skijanje na vodi, veslanje), pozitivno utječu na lokomotorni i krvožilni sustav. Druženje posade u relaksiranoj atmosferi i prekrasnom krajoliku opušta posadu te utječe na smanjenje stresa koji je tako čest neprijatelj današnjem čovjeku.

Aspekt zadovoljstva turista

Dinamičnost kretanja koji omogućuje ovakav oblik aktivnog odmora, upoznavanje njima nepoznatih gradova, otoka, skrivenih uvala koje su inače manje dostupni od uobičajenog načina provođenja godišnjeg odmora. Sagledavši sve karakteristike koje odlikuju jedrenje kao odmor – boravak u prekrasnoj prirodi, maksimalno opuštanje, osjećaj pripadnosti i korisnosti, aktivitet, moglo bi se reći da pozitivno utječe na raspoloženje i zadovoljstvo turista uopće.

Ekonomski aspekt turista

Turistička potrošnja je ukupna potrošnja robe i usluga koje turist kupuje ili koristi da bi zadovoljio prvenstveno svoje turističke potrebe bez obzira da li se radi o potrošnji tijekom putovanja ili u turističkoj destinaciji.

- **direktna potrošnja:** prihodi od najma plovila
- **indirektna potrošnja:** korištenje drugih sadržaja; svaki gost osim već podmirenih troškova broda, koristi usluge marina te koncesioniranih plutača za sidrenje, opskrba gorivom, usluge trgovina (hranom, odjećom, obućom), autentičnih proizvoda gradova i mjesta (suvenirnica), te gastronomska ponuda u restoranima sa domaćim proizvodima i specijalitetima.

U ovom radu detaljnije će se obraditi direktna potrošnja koja podrazumijeva prihod od najma plovila.

Na hrvatskoj obali svoje usluge pruža stotinjak registriranih charter tvrtki sa preko 2000 plovila. Težnja svakog chartera je da posjeduje novija plovila, gostu već poznatih proizvođača.

Plovila Bavarija su produkti njemačke tvrtke i popularna je dugi niz godina među jedriličarima, ne samo zbog svoje pristupačne cijene nego i zbog kvalitete usluga koje omogućuje to plovilo. U charter floti u prošloj sezoni pokazalo se da je upravo Bavaria 44 najisplativija (tabl. 1.).

Tablica 1. Karakteristike broda;

DULJINA	13,95m	MOTOR	Volvo D 2-1KW/55PS
ŠIRINA	4,25 m	GLAVNO JEDRO	36,70 m ²
GAZ	1,65 m	GENOA	48,00 M ²
ISTISNINA	9.600 kg	LEZAJEVI	8 – 9
BALAST	3.000 kg	POTROŠNJA	5 l/h

Da bi bili sigurni u isplativost nekog projekta, u ovom slučaju broda Bavaria 44, moramo promatrati: - ulaganje
- vraćanje uložених sredstava

Ulaganje

Nabavna cijena broda iznosi

cca 135.000 €

Godišnji troškovi broda:

Održavanje (sitni popravci), servisi	1500 €
Godišnji vez u marini	2300 - 2500 €
Obavezno kasko osiguranje broda	1500 €
Godišnja koncesija* i registracija broda	300 €

Ako se radi o prvoj sezoni treba računati na kupnju osnovne brodske opreme koja će se ovisno o upotrebi mijenjati svake dvije do tri sezone.

Tu se podrazumijevaju:

- pojasevi, bokobrani, navigacijska pomagala, privezni konopi 1500 €
- posteljina, posuđe 1000 €

Svaki će gost radije koristiti usluge chartera čija plovila imaju dodatnu opremu, npr. gumenjak, vanbrodski motor, genaker, plotere. Nabava iste opreme košta:

- gumenjak 1000 €
- vanbrodski motor 1000 €
- genaker 1000 €
- ploteri 1000 €

U svakoj sezoni postoje i tekući troškovi za pranje posteljine i punjenje plina, a oni iznose cca. 100 € po brodu.

Cijene čišćenja brodova podmiruje sam gost i ono je obavezno, a iznosi 77 € za ovu veličinu broda.

Valja imati na umu da od ukupne cijene koju uplati turist, 15 do 20% provizije plaća se bookeru, tj. agentu koji je pružio uslugu rezerviranja i naplate broda.

Vraćanje uloženi sredstava

Brod Bavaria 44 je jedan od najtraženijih brodova u floti upravo zbog svoje ekonomičnosti te dobrih maritivnih sposobnosti.

Da bi poslovanje charter firme bilo rentabilno potrebno je raspolagati sa minimalno 10 plovila.

Tabl. 2. Cijene Bavarie 44 u sezoni 2004. godine

period	€
03.01 – 13.03.	1500
13.03 – 17.04.	1900
17.04 – 29.05.	2350
29.05. – 17.07.	2800
17.07. – 28.08.	3300
28.08. – 18.09.	2800
18.09 – 16.10.	2350
16.10 – 01.01.	1900

*Koncesija se plaća na korištenje pomorskog dobra, te za korištenje radio stanice.

U prosjeku je brod Bavaria 44 iznajmljen između 20 i 22 tjedna te bi trebao donijeti godišnju dobit cca. 40 000 €. Od iznosa koji zaradi taj brod, treba oduzeti sve prethodno navedene troškove broda. Kao što je već prije rečeno nabavna cijena broda iznosi 135 000 €, pa se povrat uloženi sredstava može očekivati kroz 6 do 7 sezona.

U ovom poslovanju rizik od oštećenja broda u sezoni je visok.

Ako dođe do takvog oštećenja moguće je da se ne ostvari očekivana dobit plovila.

Srećom, osiguravajuća društva nude novi način osiguranja plovila

charter – lost. Time osiguravajuća društva u slučaju šteta na brodu (koja onemogućava daljni najam broda), pokrivaju štetu koja rezultira neiznajmljivanjem tog broda turistima.

3. ZAKLJUČAK

Sportska rekreacija pojavljuje se kao posljedica suvremenog načina života i rada, te kao potreba suvremenog čovjeka da nadoknadi smanjeno kretanje. Zdravstveni pokazatelji govore da sve veći broj osoba osjeća tegobe i smetnje koje se manifestiraju kao umor, bezvoljnost, depresija i slično. Kretanje je bitna odlika živih bića koja bi trebala pripadati primarnim potrebama čovjeka, a u suvremenom načinu života i rada je narušena.

Pozitivni utjecaji jedrenja, kao jednog od oblika sportske rekreacije, vezani su uz potrebe ljudskog organizma za tjelesnom aktivnošću, čistim zrakom, kvalitetnim provođenjem slobodnog vremena, pozitivnim stavom prema životu i radu, boravkom u prirodi. Jedriličari su često ekološki osviještena populacija koja svojim prisustvom u prirodi ne narušava njenu ravnotežu što za brojne druge oblike turizma često nije slučaj.

Jedrenje pored svega navedenoga ima naglašene i društveno – ekonomske učinke. Ekonomski učinci u jedrenju nažalost su još nedovoljno iskorišteni. Proširenjem ponude turistima kroz kontroliranu gradnju marina i lučica, organizacijom kulturnih i sportskih događaja te obogaćivanje gastronomske ponude, imamo velikih šansi postati jedinstvena «meta» nautičara i turista uopće.

4. LITERATURA

1. Andrijašević M.(2004). *Sportska rekreacija u turizmu*. U: Sport u turizmu. Bartoluci i dr. Zagreb: Zagrebački velesajam.Kineziološki fakultet.
2. Bartoluci M. (2004), *Menađment u sportu i turizmu*. Kineziološki fakultet / Ekonomski fakultet, Zagreb.
3. Bartoluci M.(2004). *Ekonomski učinci sporta u turizmu*. U: Sport u turizmu. Bartoluci i dr. Zagreb: Zagrebački velesajam. Kineziološki fakultet.
4. Lawrie S. (1998). *Tuning – yachts and small keellboats*. Fernhurst books, Brighton.
5. Oreb G., Prlenda N., Oreb I., (2004) *More – sport - turizam*. U: Sport u turizmu. Bartoluci i dr. Zagreb: Zagrebački velesajam. Kineziološki fakultet.
6. Radić M. (2003). *Dalmatinski otoci – riznica mediteranskog nasljeđa*. Nautica. 2: 47-48.
7. Vučetić M., Vučetić V.(2002). *Vrijeme na Jadranu*. Biblioteka More, Zagreb.
8. <http://www.marina-charter.com>
9. <http://www.search-charter.com>
10. <http://www.adriatica.net>
11. <http://www.inet.hr>